

Inleiding Jaarstukken 2021

Inleiding

Een positief saldo van ruim 6,9 miljoen euro op de jaarrekening van 2021. Op het oog een flinke meevaller, maar wel één van incidentele aard. Geen bedrag waarmee de begroting meerjarig en structureel sluitend kan worden gemaakt en daarmee de gemeente Twenterand duurzaam financieel gezond.

Verklaring

Het bedrag is grotendeels te verklaren door enkele grote blokken. Zo komt er een eenmalig bedrag vrij van bijna 3,3 miljoen euro dividenduitkering van Cogas. Daarnaast is er van het Rijk meer geld voor corona ontvangen dan dat er kosten zijn gemaakt. Dat levert een voordeel van 9 ton op. Een andere incidentele meevaller, van 7 ton, gaat over het niet in kunnen vullen van vacatures door krapte op de arbeidsmarkt. Hierdoor kon ook een aantal ambities niet uitgevoerd worden. Zowel werk als kosten schuiven door naar 2022. Dat zal dus leiden tot een (incidentele) overschrijding in 2022. Deze kan in 2022 gedekt worden uit de Algemene Risico Reserve (uit het positieve saldo 2021). Daarnaast zijn er meer legesopbrengsten omgevingsvergunningen. Ook voor dit bedrag stellen we voor dit in te zetten voor tijdelijk personeel in 2022 op het gebied van ruimte. Er is veel werk blijven liggen dat in 2022 opgepakt moet worden.

Naar aanleiding van de 'Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag' (POK, Toeslagenaffaire) heeft het kabinet voorstellen gedaan om de dienstverlening vanuit de overheid fundamenteel te verbeteren. Het kabinet stelt onder andere voor om de uitvoeringscapaciteit bij de overheid te versterken en extra ondersteuning te bieden aan mensen in kwetsbare posities. Hiervoor is in 2021 een bijdrage ontvangen die in 2022 wordt ingezet.

Geflatteerd

Kortom, het positief saldo geeft een geflatteerd beeld en neemt de zorgen over de financiële situatie van de gemeente Twenterand niet weg. Wij stellen voor om 1,5 miljoen te reserveren voor de reserve coalitieakkoord. Het grootste deel van deze incidentele meevallers kan dan gestort worden in de Algemene Risico Reserve om het weerstandsvermogen te verhogen. Daarmee bereiden we ons voor op financiële tegenvallers. En voor een meerjarig sluitende programmabegroting willen wij samen met de gemeenteraad doorgaan op het noodzakelijke pad van Twenterand Duurzaam Financieel Gezond

Samengevat:

Dividenden, eenmalige uitkering Cogas	€ 3.400.000
Meer leges bestemmingsplanwijzigingen (ook meer kosten, per saldo voordeel)	€ 175.000
Meer leges omgevingsvergunning	€ 500.000
Voordeel op salarislasten (vacatures niet in kunnen vullen)	€ 700.000
Vrijval uit voorziening riool	€ 400.000
Verrekening bijdragen fase 2b Vroomshoop Oost	€ 200.000
Voordeel op coronabijdrage	€ 900.000
Eenmalige subsidies verkeer en vervoer	€ 175.000
SW Groen, herverdeling middelen en bijstelling rijksbijdrage	€ 300.000
Middelen "Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK)	€ 150.000
	<hr/>
	€ 6.900.000
 <u>Voorstel bestemming:</u>	
Algemene Risicoreserve	€ 4.050.000
Reserve coalitieakkoord	€ 1.500.000
Salarislasten 2022 (werk dat is blijven liggen door niet ingevulde vacatures 2021)	€ 700.000
Inzet tijdelijk personeel t.b.v. doorontwikkeling ruimte	€ 500.000
POK gelden, uitgaven in 2022	€ 150.000
	<hr/>
	€ 6.900.000

Programma's

Sociaal Domein

In 2021 was er veel beweging in Twenterand in zorg en ondersteuning, werk en inkomen, (passend) onderwijs en overig preventief beleid rond jeugd en gezondheid, samenkomend in het programma sociaal domein. Dit programma streeft er naar dat onze inwoners zo veel mogelijk zelf hun dagelijkse

dingen kunnen doen, meedoen in de samenleving en daar zelf de regie over voeren. De gemeente heeft dan de functie van vangnet voor de meest kwetsbare inwoners. De inhoudelijke visie voor dit programma staat in onze integrale beleidsnota Sociaal Domein 2019-2023.

2021 stond naast continuering van dienstverlening aan onze inwoners in het teken van vernieuwing van de inhoud en de werkwijze in combinatie met besparingen. Het plan was- en strijkservice is gelanceerd en er is gestart met de uitvoering. Noodzakelijke bezuinigingen op het minimale beleid moesten worden doorgevoerd maar konden deels gecompenseerd worden door nieuwe afspraken met partijen, zoals Stichting Urgente Noden en Stichting Leergeld. Op diverse onderwerpen zijn in 2021 zaken uitgevoerd, bijvoorbeeld het dossier Soweco, eenzaamheid, laaggeletterdheid, de decentralisatie beschermd wonen, de regiovisie jeugdhulp en coronagerelateerde zaken als ToZo en Tonk.

De structurele financiering vanuit het rijk blijft een grote zorg voor ons. Het gaat hier om de meest kwetsbare inwoners van onze gemeente en die laten wij niet in de kou staan. Tegelijkertijd ervaren wij daarin te weinig ruggensteun vanuit de rijksoverheid. Vooral nog kunnen we te weinig compensatie voor het abonnementstarief tegemoet zien, komt er een hervormingsagenda jeugd, gelukkig niet meer met extra kortingen, maar wel weer beoogde nieuwe maatregelen, zoals een eigen bijdrage. Gezien de totale financiële situatie van de gemeente Twenterand en bijvoorbeeld vergrijzing blijven er grote zorgen voor de jaren 2022 en verder.

Ruimte

De opgaven voor het programma ruimte lagen in 2021 vooral op het gebied van veranderde wet- en regelgeving als ook klimaatverandering en toekomstbestendig wonen. Over de twee laatstgenoemde thema's zijn afspraken gemaakt tussen overheden in het Interbestuurlijk Programma en het Klimaatakkoord. Twenterand heeft in 2021 slechts in beperkt mate op deze afspraken kunnen inspelen. Onze ambities voor klimaat en duurzaamheid zijn in de Agenda Duurzaamheid vastgelegd, waarin we samen met inwoners, ondernemers en tal van maatschappelijke partners flink de schouders eronder moeten zetten. Bij de uitfasering van het gebruik van aardgas en bij de lokale opwek van duurzame elektriciteit heeft de gemeente een regierol.

In het omgevingsbeleid krijgen de ruimtelijke gevolgen van de (op)laadinfrastructuur, klimaatneutraal inkopen en duurzaam aanbesteden een plek.

Ondanks het uitstel van de invoering van de Omgevingswet tot 2023 zijn de werkzaamheden daarvoor in volle gang. De Omgevingsvisie 1.0 is samen met ondernemers, inwoners en andere betrokkenen tot stand gekomen en in december door de gemeenteraad vastgesteld. Daarin staat de visie op de lange termijn voor de gehele fysieke leefomgeving.

De woningbouw staat ook in Twenterand onder druk. In de kernen zijn in 2021 nieuwe woningen gebouwd en kavels uitgegeven. Ook was er grote belangstelling voor bedrijfskavels op het bedrijventerrein Oosterweilanden.

In 2021 is het nieuwe integraal veiligheidsbeleid voor de periode 2022-2025 vastgesteld.

Een in 2021 uitgevoerd aanvullend onderzoek naar de oorzaken van de problemen rondom Kanaal Almelo – de Haandrik moet leiden tot een bijdrage aan herstel van de beschadigde woningen.

Economie en Vrije Tijdsbesteding

Het werkprogramma Economie omvat twee programmalijnen. De eerste programmalijn is 'Meedoen'.

Dit gaat over vrijetijdsbesteding. De tweede programmalijn is 'Versterken Werkgelegenheid'. De opgave is om (samen) te werken aan de verbinding tussen Economische en Sociale Zaken. Binnen Economie en Vrijetijdsbesteding gaat het om het verwoorden van de maatschappelijke meerwaarde.

Wij zetten steeds meer in op het versterken van netwerken en onze relaties daarbinnen en maken steeds meer gebruik van regionale, provinciale, landelijke en grensoverschrijdende samenwerkingsverbanden. Daarin wegen wij als gemeente steeds af wie welke rol vervult. Dat leidt tot een nieuw samenspel tussen de gemeente en andere partners. Daarin is de bijdrage die de actoren leveren aan het maatschappelijk effect het uitgangspunt.

De gemeente heeft veel goede accommodaties en voorzieningen. De basisvoorzieningen zijn binnen onze gemeente aanwezig. Belangrijke opgave is om het bestaande steeds meer en beter gezamenlijk te gebruiken.

Om het hoofd te bieden aan de ontwikkelingen en opgaven in het buitengebied is het ontwikkelprogramma platteland opgesteld. Het doel is het realiseren van een sociaal en economisch vitaal platteland.

Fundament

Het beoogd effect van het programma Fundament is een (financieel) gezonde organisatie die kan inspelen op de ontwikkelingen in de maatschappij. Fundament omvat de doelenboom dienstverlening en reguliere bedrijfsvoering.

Dienstverlening is verder toegelicht in de doelenboom en de toelichting daaronder. Bedrijfsvoering omvat het verzorgen van randvoorwaardelijke zaken, van informatie en van advies. Relevante ontwikkelingen rond de doelenboom bedrijfsvoering zijn daar toegelicht, alle andere ontwikkelingen staan in de paragraaf Bedrijfsvoering.

Corona

Corona heeft ook in 2021 invloed gehad op het realiseren van doelen, wat zoveel betekent dat niet alles optimaal kon worden uitgevoerd. Via de P&C cyclus is uw raad hierover geïnformeerd. De gemeente is alert geweest met regelingen voor ondernemers en organisaties en de aanpak van eenzaamheid, minimabeleid en schuldenaanpak.

Over de jaarstukken

De jaarstukken maken onderdeel uit van de cyclus begroten (via kadernota en begroting) en verantwoorden (via jaarstukken en Berap). Bij de Berap 2021 is de gemeenteraad tussentijds geïnformeerd over de voortgang in beleid en de stand van zaken van de budgetten. Dit gebeurt op basis van de gemaakte keuzes in de begroting 2021. Met deze programmaverantwoording, de jaarrekening, het rapport rechtmatigheid 2021 en de actualisatie exploitatieopzetten wordt het begrotingsjaar 2021 afgesloten. In de paragrafen wordt gerapporteerd aan de hand van de uitgangspunten zoals opgenomen in de begroting 2021.

Leeswijzer

In het jaarverslag wordt met behulp van de doelenbomen verantwoording afgelegd over het begrotingsjaar 2021. Binnen de programma's wordt per doelenboom toegelicht in hoeverre de (sub)doelen bereikt zijn en wat daarvoor gedaan is. Voor de leesbaarheid van de jaarstukken hebben we ervoor gekozen om alleen teksten toe te voegen bij subdoelen en activiteiten, waarover iets afwijkends of opvallends te melden valt. Staat er geen tekst bij een subdoel of wordt een activiteit niet benoemd, dan kunt u ervan uitgaan dat deze volgens planning verliep. Het overzicht van baten en lasten maakt aan het einde van de programma's duidelijk wat het heeft gekost. Dit is een verplichting vanuit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). Daarin zijn de wettelijke eisen vastgelegd waaraan de begroting en de jaarrekening van een gemeente moet voldoen. De rapporten Actualisatie exploitatieopzetten en Rechtmatigheid 2021 worden afzonderlijk aangeboden.